

A XVI-a Conferință internațională – multidisciplinară
„Profesorul Dorin PAVEL – fondatorul hidroenergeticii românești”
SEBEȘ, 2016

CERCETĂRI PRIVIND EVOLUȚIA POPULAȚIEI DIN ROMÂNIA

Camelia MĂNESCU, Ana-Mariana DINCU, Nicoleta MATEOC-SÎRB

RESEARCH ON THE EVOLUTION OF THE POPULATION IN ROMANIA

In this paper, the authors analysed the demographic evolution, given that, currently, our country's population, especially the rural is in an constant decline and in an aging process. The decrease is due to the declining birth rates and to the young people external migration. Another big part comes from the massive reduction in birth rates, although any aspect of migration is not negligible either, because those who have gone probably will not return back, accelerating the effects of the decline in births. The research methodology used was based on study of resources and documents and also on analysis and synthesis of the information on population evolution in our country. At the end of the paper, the authors founded that the persistence of an aging population, due to the decrease of it, has dramatic consequences over the fewer active people, who will have to maintain more inactive ones, and is a threat for any social protection system.

Keywords: evolution, population, demography, Romania

Cuvinte cheie: evoluție, populație, demografie, România

1. Introducere

În ultimele decenii, majoritatea țărilor europene s-au confruntat cu un fenomen demografic îngrijorător, având ca principale caracteristici reducerea natalității și îmbătrânirea populației. România nu face excepție de la evoluțiile înregistrate în plan european, ultimele decenii fiind marcate de o scădere continuă și semnificativă a populației.

Schimbările care au avut loc în dinamica populației sunt rezultatul direct al tendințelor înregistrate la nivelul fenomenelor demografice care determină numărul și structura populației: natalitatea, mortalitatea și migrația [3, 1].

Mortalitatea are o tendință descendentă, dar a rămas relativ mare în România, în comparație cu țările dezvoltate, diferențele fiind mari în special pe anumite categorii de vârstă (precum 0-5 ani) și pe anumite cauze de deces.

Natalitatea a înregistrat, în ultimii ani, o ușoară redresare după declinul din anii '90, deși se menține în continuare un spor al populației negativ [3].

Migrația externă este un fenomen demografic a cărei evoluție depinde direct de nivelul de dezvoltare economică a unei țări. Atâta timp cât există un decalaj economic între țara noastră și țările dezvoltate, fenomenul de emigrare nu se va diminua. Posibilitățile de limitare a consecințelor negative ale emigrației sunt creșterea economică și crearea de locuri de muncă cu salarii atractive în România.

2. Material și metodă

Pentru analiza evoluției demografice au fost analizați următorii indicatori, numărul total al populației, structura pe medii, pe grupe de vârstă și indicatorii mișcării populației: natalitatea, mortalitatea și migrația. Traseul logic al studiului începe cu analiza evoluției populației României, cu structura evolutivă a acesteia pe sexe, grupe de vârstă și medii de rezidență urmate de o analiză a potențialului uman ocupat în agricultură. Informațiile analizate au fost prelucrate cu ajutorul tabelelor și graficelor, folosind ca instrument de lucru programul de analiză cantitativă Microsoft Excel.

3. Rezultate și discuții

România a înregistrat în perioada 2002 – 2011 cea mai drastică scădere a populației din toată Uniunea Europeană. De la 21.680.974 de locuitori în 2002 și până la 19.042.936 de persoane în 2011, adică, un declin de 12 %, cel mai brutal declin din UE [8].

Populația rezidentă a României la 1 ianuarie 2013 era de 20.020.074 locuitori, din care 9,7 milioane bărbați (48,8 %) și 10,2 milioane femei (51,2 %).

Tabelul 1 prezintă evoluția populației din țările UE (Sursa: Prelucrare după Econtext www.old.econtext.ro)

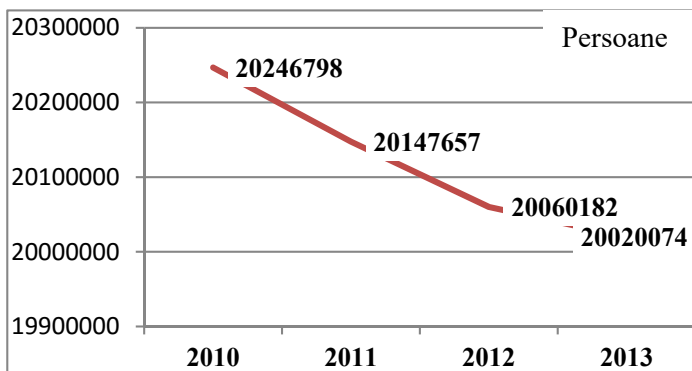
Tabelul 1

Nr. crt.	Țara	Populația		Variația (%)
		2002	2011	
1	România	21680974	19042936	-12,00
2	Lituania	3475586	3244601	-7,00
3	Bulgaria	7891095	7504868	-5,00
4	Letonia	2345768	2229641	-5,00
5	Estonia	1361242	1340194	-2,00
6	Grecia	10968708	10787690	-2,00
7	Ungaria	10174853	9985722	-2,00
8	Germania	82440309	81751602	-0,80
9	Polonia	38231000	38186860	-0,10
10	Slovacia	5378951	5379455	0,01
11	Cehia	1994026	2011473	0,90
12	Cehia	10206436	10532770	3,00
13	Finlanda	5194901	5375276	3,00
14	Olanda	16105285	16655799	3,00
15	Portugalia	10329340	10636979	3,00
16	Austria	8063640	8404252	4,00
17	Danemarca	5368354	5560628	4,00
18	Marea Britanie	59216138	62435709	5,00
19	Belgia	10309725	10951665	6,00
20	Franța	61424036	65075373	6,00
21	Italia	56993742	60626442	6,00
22	MaltaSuedia	394641	417617	6,00
23	Suedia	8909128	9415570	6,00
24	Spania	40964244	46152926	13,00
25	Cipru	705539	804435	14,00
26	Irlanda	3899702	4480858	15,00
27	Luxemburg	444050	511840	15,00

Diminuarea populației în perioada 2010-2013, cu 226,7 mii persoane, este cauzată de valorile negative ale sporului natural, conjugate cu cele ale soldului migrației externe (figura 1).

Din analiza structurii pe vârste a populației se constată accentuarea procesului de îmbătrânire demografică, marcat, în principal, de scăderea natalității, care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani) și de creșterea ponderii populației vârstnice (de 60 ani și peste). În anul 2013 comparativ cu anul 2010, se remarcă reducerea ponderii populației tinere (de 0-14 ani) de la 15,8 % la 15,7 % și creșterea ponderii celei vârstnice (de 60 ani și peste), de la 22,3 % la 22,8 %.

Populația adultă (15-59 ani) reprezintă 61,5 % din total, în scădere cu 219 mii persoane față de 2010.

Sursa:
Prelucrări
proprie după
Breviarul
Statistic,
România în
cifre, 2014

Fig. 1
Evoluția
populației în
România

În cadrul populației adulte a crescut ponderea grupelor de vârstă 25-29 ani, 35-39 ani, 45-49 ani, 55-59 ani și a scăzut cea din grupele de vârstă 15-19 ani, 20-24 ani, 30-34 ani, 40-45 ani și 50-54 ani.

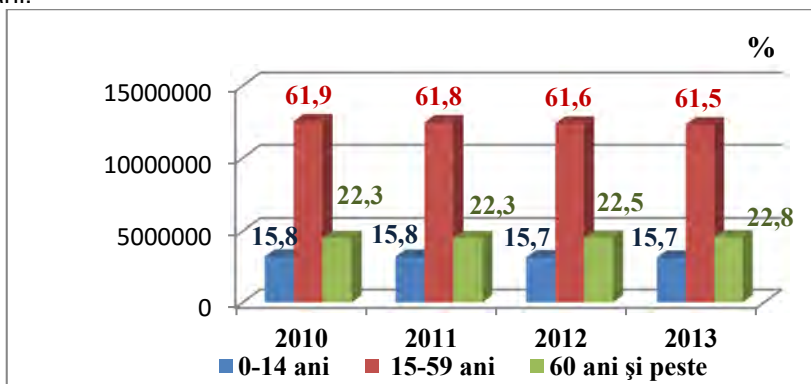

Fig. 2 Evoluția populației pe grupe de vârstă

Populația României are un nivel de ruralitate mare [4], respectiv 46,1 % în anul 2013.

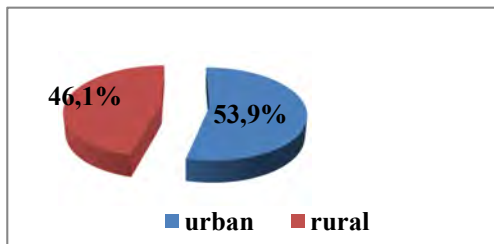
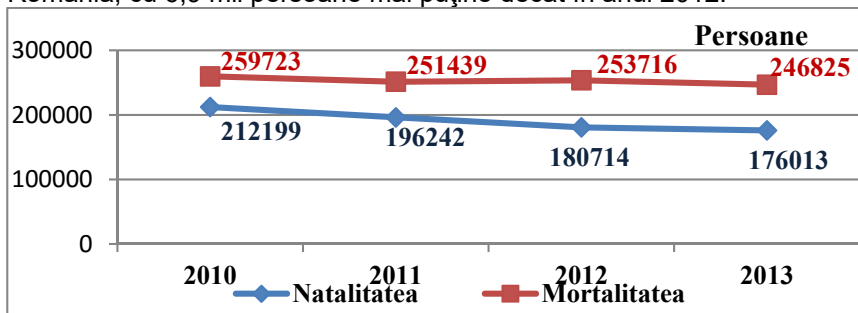

Fig. 3
Structura populației pe medii
de rezidență, 2013

În anul 2013, numărul de născuți-vii cu reședința în România era

de 176,0 mii, mai mic cu 4,7 mii față de anul 2012.

În anul 2013 au decedat 246,8 mii persoane cu reședința în România, cu 6,9 mii persoane mai puține decât în anul 2012.

Sursa: Prelucrări proprii după Breviarul Statistic, România în cifre, 2014

Fig. 4 Evoluția natalității și mortalității populației din România

În anul 2013 și-au schimbat domiciliul în interiorul țării, 350,6 mii persoane. Ca și în anul precedent, fluxurile migratorii din urban (în rural și în urban) dețin cele mai mari ponderi în structura migrației interne (tabelul 2 - Migrația internă).

Tabelul 2

Specificare	2010	2011	2012	2013
Total	458995	324626	372197	350556
Din rural în urban	96201	66784	74470	74023
Din urban în urban	140301	97235	106724	108370
Din rural în rural	89441	63594	72620	65453
Din urban în rural	133052	97013	118383	102710

Sursa: Prelucrări proprii după Breviarul statistic, România în cifre, 2014

În perioada 2010-2012 numărul persoanelor care și-au stabilit domiciliul în străinătate a crescut de la 7906 în anul 2010 la 18001 persoane în 2012. Fluxurile migratorii, la nivelul anului 2012, se îndreaptă cu precădere spre Spania (4605 persoane), Israel (2290 persoane), Italia (2097 persoane). În ceea ce privește structura pe grupe de vârste a populației care a emigrat se poate observa faptul că grupa de vârstă între 18-40 ani este cea mai numeroasă, respectiv 9572 persoane.

În contextul procesului de tranziție economică, piața muncii din România a suferit transformări semnificative sub aspectul volumului și structurii principalilor indicatori de forță de muncă. Acest proces s-a caracterizat prin reducerea populației active și a populației ocupate și prin menținerea la valori relativ constante a ratei șomajului.

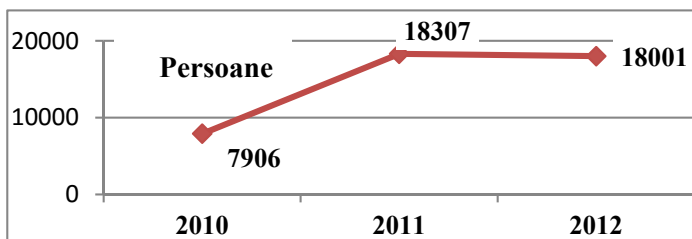

Fig. 5
Evoluția
migrației
externe

Sursa: Prelucrări proprii după Breviarul statistic, România în cifre, 2014

Criza financiară, debutată începând, mai ales, din a doua jumătate a anului 2008, a avut efecte negative asupra structurii forței de muncă, determinând concomitent cu reducerea populației ocupate accentuarea fenomenului de șomaj.

Dacă pe parcursul ultimei jumătăți a anilor 90, **populația activă** se menținuse la valori ridicate (de peste 11 milioane persoane), noul mileniu a debutat cu o scădere importantă a valorii indicatorului. Ulterior anului 2002 populația activă a oscilat în jurul valorii de 10 milioane. **În anul 2013, populația activă numără 9977 mii persoane** (vezi tabelul 3 - Populația activă, populația ocupată și șomerii - mii persoane), din care 96,4 % aparțin grupei în vârstă de muncă (15-64 ani) [7].

Tabelul 3

Specificare	2010	2011	2012	2013
Populația activă - total	9965	9868	9964	9977
Feminin	4416	4411	4418	4409
Masculin	5538	5563	5553	5552
Populația ocupată - total	9240	9138	9263	9247
Feminin	4128	4112	4137	4119
Masculin	5032	5072	5078	5058
Șomeri BIM - total	725	730	701	730
Feminin	288	299	281	290
Masculin	506	491	475	494

Sursa: Prelucrări proprii după Breviarul Statistic, România în cifre, 2014

După o creștere continuă înregistrată în perioada 2005-2008, din anul 2009 populația ocupată a început să scadă, ajungând în anul 2011 la cea mai mică valoare înregistrată (9138 mii persoane). În anul 2013 populația ocupată a fost de 9247 mii persoane, în scădere față de anul precedent (9263 mii persoane).

Dintre persoanele ocupate, 55,5 % sunt bărbați. Până în anul 2002, majoritatea populației ocupate a reprezentat-o cea din mediul rural. Începând cu anul 2003, cea mai mare parte a populației ocupate își are domiciliul în mediul urban, respectiv 54,7 % în anul 2013.

Categoria salariaților predomină în rândul populației ocupate, respectiv 67,8 % în anul 2013.

În România, ponderea populației active ocupate în agricultură a fost destul de stabilă până în 1990, cu aproximativ 3 milioane de persoane ocupate în acest domeniu. Reformele economice structurale și dezmembrarea Cooperativelor Agricole de Producție de la începutul anilor 1990 au condus la o creștere drastică a forței de muncă ocupate în agricultură. Forța de muncă din zona rurală este ocupată în principal în sectorul agricol, fapt care reprezintă una dintre constrângerile majore ale dezvoltării economice a țării.

Ponderea populației ocupate în agricultură din total populație ocupată, care a crescut de la 28,2 % (în anul 1990) la 40,8 % în anul 2000 și s-a diminuat ușor reprezentând 39,5 % în anul 2003, 30 % în anul 2010 scăzând apoi la 28,9 % în anul 2012.

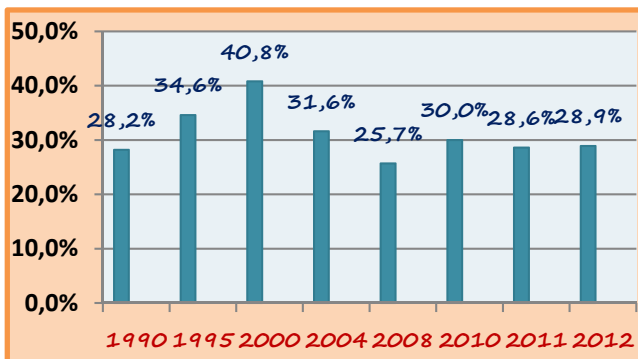

Fig. 6
Ponderea populației ocupate în agricultură din populația ocupată totală

Forța de muncă din sectorul agricol a început din anul 1990, să aibă o tendință - inversă față de cursul normal - de creștere, de la 28,2 % 1990 la 40,8 % în anul 2000, după care s-a diminuat ușor ajungând la 28,9 % în 2012. Creșterea populației ocupate în agricultură a fost determinată nu atât de nevoile agriculturii, cât mai cu seamă de disponibilizările forței de muncă din celelalte ramuri ale economiei [6].

Ponderea populației ocupate în agricultură în România este mult mai mare decât media din statele UE 28, chiar dacă tendința este de scădere.

4. Concluzii

■ România se confruntă cu scăderi drastice în rândul populației, principalele cauze fiind scăderea natalității și creșterea migrației externe.

■ Persistența unui fenomen de îmbătrânire a populației, pe fondul scăderii populației, cu consecința dramatică a faptului că mereu mai puține persoane active vor trebui să întrețină mai multe persoane inactice, amenință orice sistem de protecție socială.

■ Efectele negative ale procesului de îmbătrânire asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra evoluțiilor demografice viitoare, sunt vizibile dar se vor accentua în timp, determinând perturbații la nivelul populației școlare, populației fertile, populației în vârstă aptă de muncă și populației vârstnice.

■ Criza economică și șomajul au încetinit migrația spre orașe, dar au sporit migrația externă.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Ștefan, G., *Economie agrară*, Editura Junimea, Iași, 2000.
- [2] Gherman, R., Brad, I., Dincu, Ana-Mariana, *The effects of global economic crisis on human resources*, Lucrări științifice Management Agricol, Seria 1, vol. XVII (2) „Managementul dezvoltării rurale durabile”, Facultatea de Management Agricol, Timișoara, 29 – 30 mai 2015, ISSN 1453-1410.
- [3] Mateoc-Sîrb, N., Mănescu, C., *Dezvoltare rurală și organizarea teritoriului*, Editura Mirton, Timișoara, 2012.
- [4] Merce Elena, Pocol Cristina Bianca, *Economie rurală*, Editura AcademicPres, Cluj-Napoca, 2009.
- [5] Otiman, P.I., Mateoc-Sîrb, N., și colab., *Alternativele economiei rurale a României: dezvoltarea agriculturii sau insecuritate alimentară și deșertificare rurală severă*, Editura Academiei Române, București, 2011.
- [6] Otiman P.I., Mateoc-Sîrb, N., Mănescu, C., *Economie rurală*, Editura Mirton, Timișoara, 2013.
- [7] * * * *Breviar statistic România în cifre 2014*.
- [8] * * * Econtext www.old.econtext.ro

Șef lucr. Dr. Camelia MĂNESCU
As. Dr. Ana-Mariana DINCU
Prof. Dr. Nicoleta MATEOC-SÎRB

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara, Facultatea de Management Agricol,
membri AGIR
e-mail: cameliaoborocea2004@yahoo.com